

De mooiste liefdesbrieven van de Nederlandse literatuur

Willem Bilderdijks brieven vol liefde

De 19de-eeuwse dichter Bilderdijk was geen schoonheid, maar wist menig hart te veroveren. Van jongs af aan schreef hij vurige liefdesbrieven, maar geluk brachten ze hem niet. Wel een overhaast huwelijk en een onmogelijke liefde.

Vroegrijp wonderkind

In de brieven van Willem Bilderdijk is de hartstochtelijkste liefdesgeschiedenis van de Nederlandse literatuur na te lezen. Geen verzonnen liefdesroman kan op tegen de geschiedenis van Willem Bilderdijk, die in 1756 als zoon van een vooraanstaand medicus in Amsterdam geboren werd. De pasgeborene was een schone, welgeschapen jongen, die tot groot vermaak van de omstanders aanstonds blij gaf van op doeltreffende wijze babbelende oude wijven de mond te kunnen stoppen. Hij zou namelijk de baker die hem wilde vertonen in de mond geplast hebben. Willem was een vroegrijp wonderkind. Op zijn derde ging hij naar school, waar hij verliefd werd op een negenjarige schone. Aan haar schreef hij zijn eerste liefdesbrieven, waarin hij uitweidde over de zachte hals en ivoren knietjes. Op zijn vijfde werd hij van school gestuurd omdat mamsel hem niets meer kon leren. Kort daarna liep hij een voetwond op die hem op de rand van de dood bracht.

Gepassioneerde liefdesbrieven

Pas als student begon hij serieus werk te maken van de liefde. Mooi was hij niet, met zijn zware beharing en het slepende been dat hij aan zijn voetwond had overgehouden, maar hij had een heel eigen manier om vrouwen te imponeren. Hij wist een van de mooiste vrouwen van Den Haag te bekoren, trouwde halsoverkop met haar – zeven maanden later werd hun eerste kind geboren. Maar het huwelijk bleek een mislukking. Zij was een verkwister, hij een driftige egotripper. In 1795, toen de patriotten met de hulp van de Fransen aan de macht kwamen, moest Bilderdijk Nederland verlaten. Hij vluchtte via Duitsland naar Engeland en liet zijn vrouw met twee kinderen en een flinke schuld achter. In Engeland werd hij privéleraar, onder andere van een zekere Catharina Wilhelmina Schweickhart.

Zij was negentien, Bilderdijk negenendertig en hij werd razend verliefd op het lieftallige en getalenteerde meisje. Tegen Bilderdijks gepassioneerde liefdesbrieven en aandringende woorden was zij niet bestand:

Laten we van elkaar houden, mijn ziel! en moge geen enkele kracht, moge niets op de wereld, moge zelfs de dood ons niet uit elkaar rukken! Laten we de hele wereld verachten; laten we alles vergeten wat ons in de weg zou kunnen staan; en laten we aan God onze brandende harten opdragen, die verenigd zijn door het meest edele en verheven gevoel waartoe de mensheid in staat is. Laten we alles, elke overweging opofferen aan deze liefde, waarvan het vuur, als het waarachtig is, elke hindernis moet verteren en vernietigen, o mijn Godheid, alles geef ik voor je op; ik vraag je niets: maar als je hart durft te spreken, luister er dan naar - ! Daarvan hangt al mijn geluk, mijn hele leven af. - Adieu!

Vlucht naar Duitsland

Bilderdijk vluchtte met haar naar Duitsland, want haar ouders waren tegen de relatie. Gelukkige wittebroodsweken zaten er voor het geheime bruidspaar niet in. Trouwen kon Bilderdijk niet omdat er nog geen scheiding geregeld was. Aan de oprechtheid van Bilderdijks liefde voor Wilhelmina is geen twijfel mogelijk, maar gelukkig werd het paar niet. Haar leven werd getekend door vele zwangerschappen en miskramen, het overlijden van jonge kinderen en armoede. Zij stierf in 1830 afgetobd in Haarlem, 54 jaar oud. Van hun acht levend geboren kinderen leefde toen alleen nog maar de jongste zoon. Bilderdijk zou haar nog een jaar overleven. Met haar dood verloor hij alle levenslust. Zijn geest was uitgeblust, hij was vergeetachtig en somber geworden en verlangde naar de dood, die op 18 december 1831 voor hem als een verlossing kwam.

Verder lezen

- Willem Bilderdijk, [*Liefde en ballingschap. Brieven 1795-1797*](#). Hertaald en toegelicht door Marita Mathijssen. Amsterdam/Antwerpen 1997.
- Rick Honings & Gert-Jan Johannes (red.), *Een subliem nalatenschap: de erfenis van Willem Bilderdijk*. Leiden [2020]

<https://www.literatuurgeschiedenis.org/19e-eeuw/de-mooiste-liefdesbrieven-van-de-nederlandse-literatuur>